

Slovenski dom

Štev. 273

V Ljubljani, četrtek 28. novembra 1940

Leto V

V imenu Njegovega Veličanstva kralja Okrožno kotorno sodišče v Ljubljani je vsled naredbenosti z dne 4. 11. 1940, s katero je bila določena glavna razprava, razpravljalo dne 12. VI. 1940 javno pod predsedstvom sos. Brleha Ivana, v navzočnosti sos. dr. Pompe Leona in sos. Lederhase Rajka kot sodnikov in n. p. Javornika Bogomirja kot zapisničarja, v prisotnosti zastopnika zasebnega tožila dr. Cepudra Josipa in branilca odvetnika Stareta Miloša o obtožbi, katero je dvignil zasebni obtožitelj 22. V. 1940 zoper Javornika Mirka, radi prestopa po čl. 52/2 z. o tisku in je po predložitvi stavljenem po tožitelju, da se obtožena kaznuje po obtožbi, dne 12. VI. 1940, razsodilo tako: Javornik Mirko, zakonski sin Jakoba in Ursule roj. Branišelj, rojen 26. septembra 1909 v Cerknici pri Rakeku, pristojen v Cerknici, rk. vere, z gimn. maturo, oženjen, novinar-urednik, stanuje v Ljubljani, Vodovodna cesta 42, nekaznovan, je kriv, da je dal objaviti kot odgovorni urednik v Ljubljani izhajajočega dnevnika »Slovenskega domar« na prvi strani in v prvem stolpcu številke 35 z dne 11. 11. 1940 pod naslovom »Jutro obojenec članek, v katerem je med drugim stalo: »Pripominjamo, da tako po ročanju popolnoma odgovarja politični taktiki Kramarjevega tabora, ki ne le vzdržuje, marveč tudi vedno bolj odkrito poudarja svoje zveze s komunistom.« — 8 tem je na način, označen v členu 1. tiskovnega zakona, priobčil o zasebnem tožilu neresnične stvari, ki utegnejo škodovati njegovi časti, dobremu imenu, družabnemu ugledu in pridobitnemu kreditu ter zakrivil prestopke zoper čast po čl. 52/1 tiskovnega zakona in se obsoji po čl. 56/2 zakona o tisku z uporabo § 71/5 k.z. na 300.— in 200.— din, skupaj 500.— din denarne kazni, plačljive v 8 dneh po pravomočnosti sodbe; po čl. 62. zakona o tisku na plačilo materialne odškodnine zas. tožilcu v znesku 500.— din, plačljive v 14 dneh po pravomočnosti sodbe; po čl. 63. zakona o tisku, da mora objaviti dispozitivni del te sodbe na svoje stroške na čelu lista »Slovenski dom« v eni prvih dveh števil, ki izidejo po vročitvi pravomočne sodbe obtoženec; nadalje se obsoji po § 310. 514. k.p. na plačilo izterljivih stroškov kazenskega postopanja in ev. izvršitve kazni v 8 dneh po pravomočnosti sodbe in po § 314. a k.p. na plačilo povprečnine v znesku 500.— din.

Spopad med angleškimi in italijanskimi brodovjem

London, 28. novembra. Reuter: Ministrstvo vojne mornarice je izdalo poročilo o srečanju med angleškimi in italijanskimi pomorskimi silami v Sredozemskem morju in pravi: Naše pomorske sile v Sredozemskem morju so danes, v sredo okoli poldne, prišle v stik z italijanskimi pomorskimi silami, ki sta jih tvorili dve bojni ladji v spremstvu velikega števila križark in rušilcev. Naše ladje so začele streljati na največjo daljavo. Sovražne ladje so spremenile smer.

Sovražni pomorski silam se ni posrečilo pobegniti tako hitro, da bi naše ladje izgubile z njimi stik. Ko bo ministrstvo dobilo podrobnejša poročila o tem spopadu, jih bo takoj objavilo.

Pomirljivi govori in pomirljivi ukrepi v Bolgariji

Sofija, 28. novembra. m. Na včerajšnji seji bolgarske zbornice se je nadaljevala razprava o odgovoru na kraljevo prestolno besedo. Govorilo je več poslancev, med njimi tudi bivši kmetijec, bivši emigrant in sedanjí pristaš vladne večine, Dimitar Iliev. Med drugim se je bavil tudi z zunanje-političnim položajem Bolgarije ter dejal:

»Bolgarski narod sodi, da je potrebno pogodbi o večnem prijateljstvu z Jugoslavijo dati neobhodno potrebno vsebino na podlagi popuščanja in medsebojnega spoštovanja. Treba se je ravnati po ljudskem izreku, naj se nihče ne prepira s svojim sosedom. Tega izreka sta se držala vladar Jugoslavije in vladar Bolgarije, ko sta sklenila to pogodbo o večnem prijateljstvu, ki sta jo soglasno odobrili obe ljudstvi. Po željah ljudstev moramo nadaljevati s to politiko medsebojnega razumevanja.«

Za njim je govoril bivši prometni minister in sedanjí član vladne večine, upokojeni general Jovov. Poudarjal je, da mednarodni položaj zahteva, da mora biti Bolgarija složna in čvrsta ter pripravljena na vsako presenečenje. Edina politika, ki se je mora Bolgarija držati, je politika miru in nevtralnosti.

Na današnji seji bodo, kakor je bilo napovedano, govorili samo ministri.

Ta teden bi se morala razprava v bolgarskem sobranju končati z izjavo predsednika vlade, ali pa zunanega ministra. Sprito sedanjega zunanje-

političnega položaja pričakujejo, da bo razprava trajala še prihodnji teden.

Vaje za varstvo prebivalstva pred letalskimi napadi bi morale trajati teden dni. Bile pa so tudi ustavljene že četrti dan. Časopisje poroča, da je vrhovno poveljstvo smatralo za nepotrebno nadaljevati z vajami, češ da je vse prebivalstvo že zdaj pokazalo vso discipliniranost, kakršna je potrebna ob tujih letalskih napadih. Danes bo razveljavljen tudi odlok o zatemanju bolgarskih mest. V začetku decembra bo še nekaj poskusnih alarmov.

Spet hušji nemški uničevalni poleti nad Anglijo

Berlin, 28. novembra. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča snoči: Zaradi nenavadno neugodnih vremenskih razmer je bilo udeleževanje nemškega letalstva omejeno v noči od 25. na 26. november in 26. novembra na ogledniške poletje. Nočni napadi so povzročili več požarov v Avonportu. Miniranje britanskih pristanišč se je nadaljevalo tudi včeraj. Daljnostrelne baterije vojnega brodovja so z uspehom obiskovale z ognjem zbrane ladje v pristanišču Dover. Britanska letala so vrgla nekaj bomb na nemško ozemlje. Poškodovanih je bilo nekaj stanovanjskih hiš ter ubitih in ranjenih več

ljudi. Angleški letalci so izvedli neuspele napade na nemške ogledniške ladje. Eni naših ladij se je na Severnem morju posrečilo sestreliti eno sovražno letalo, nemška protiletalska artilerija pa je sestrelila še drug aparat. Dve naši letali sta izgubljena.

London, 28. nov. o. Reuter: Nocojšnji nemški napad na Anglijo je bil močnejši kakor včeraj. Poseben hud napad je bil izveden na neko mesto v južnovzhodni Angliji. Trajal je od mraka pa do 2.30 ponoči. Pri tem napadu je bil sestreljen en bombnik. Tudi London je imel daljši napad. V obeh mestih je bilo porušeni več hiš in povzročenih več požarov, katere so gasilci kmalu obvladali. Smrtnih žrtev pa ni bilo mnogo. Skupine nemških letal so bombardirale tudi mesta v severni Škotski. Pri včerajšnjem dnevnem napadu je bilo sestreljenih 11 nemških letal in dva angleška lova. Oba angleška pilota sta se rešila. Skupno število sestreljenih nemških letal vsehvišji tudi izgube včerajšnjega dne, je 35 letal. Angleži so izgubili dve letali, oba pilota sta se rešila.

Za prvim angleškim letalskim napadom na Marseillo bodo prišli še drugi, ker so industrijska podjetja v Marseillo sprejela večja naročila za nemško državno obrambo. Dvajset večjih tovarnih delavcev za Nemčijo, poroča ameriški list »New York Post«.

Strahotni množinski umori v Romuniji so znaneje notranjih nemirov ter prikrite politične krize. Zaradi tega zločina so odstopili vsi romunski generali, poroča budimpeštanski »Pester Lloyd«.

Ljudski kruh iz mešanice ržene in pšenične moke bodo uveli v Turčiji.

Napad na Köln - angleško maščevanje za Coventry

London, 28. novembra. o. Reuter. V noči od torka na sredo so angleška letala nekoliko pred 11 priletela nad Turin, zmetala večje število žigalnih in močno eksplozivnih bomb ter povzročila večje požare v Fiatovih tovarnah. Druge skupine letal so bombardirale po osmi železniško postajo v Berlinu. Napad je trajal do ene ure ponoči. Glavni napad angleških letal pa je bil na Köln in je trajal do zgodnjih jutranjih ur. Tu so letala bombardirala tovarne orožja, nad 30 skladišč ter so povzročila 12 velikih požarov in več eksplozij v tovarnah. Bombardirala pa so tudi železniško postajo, električno centralo in pristanišče na Renu. Ostale skupine so bombardirale Rotterdam, Flushing, Calais in Boulogne. S teh poletov se pet

rešitev domovine. Vsaka kršitev discipline, katero zahteva domovina, je danes veleizdaja. Kdor bi se proti temu pregrešil, bo kaznovan z vso strogostjo zakona države in Železne garde. Naročam vsem legionarjem, da se drže kapitanove zaobljube in njegovega reda. Naša zaobljuba mora biti kapitanova volja. Tovariši, to sta red in disciplina. Živela Železna garda in kapitan. — Horia Sima.

Vesti 28. novembra

Vse romunsko legionarsko gibanje obnavlja prisego vdanosti in zvestobe državnemu poglavarju Antonescu. Vsak prestopnik proti tej prisegi, pa naj ga zagreše posamezni legionarji ali skupine, bo kaznovan brezobzirno po posebnih zakonih za ohranitev javnega reda. Tak razglas je dal romunskim legionarjem njihov poglavar.

Novo letalsko progo med Sofijo in Bukarešto bodo na predlog bolgarskega vojnega ministrstva uredili Nemci.

11 študentov je bilo ubitih pri verašnih demonstracijah v Parizu. Študente so manifestirali za generala de Gaulleja in napadli slovito kavarno »Montparnasse«, kamor zahajajo nemški častniki in vojaki.

Vsa tuja poročila o neredih in pobojih v Bolgariji, o vladni krizi in o izrednem stanju, ki ga je bilo treba uvesti zaradi vladnih poskusov, da bi Bolgarija šla v vojno, so od začetka do konca izmišljena. Po vsej Bolgariji vlada popoln red in mir, pravi uradno poročilo bolgarske telegrafске agencije.

Ameriška vlada pripravlja zakon o pobijanju protiameriškega delovanja v Združenih državah, o prepovedi stank v vojni industriji in o obvezni zaposlitvi brezposelnih v tovarnah, ki delajo za državno obrambo, je povedal predsednik Roosevelt včeraj časnikiarjem.

Med Japonsko in Združenimi državami ni vprašanj, ki bi jih ne bilo moči rešiti mirno in prijateljsko, je izjavil novi japonski poslanik v Washingtonu, admiral Nomura. Te besede razlagajo kot željo Japonske, da bi zaradi vse slabšega gospodarskega položaja dosegla izboljšanje z Združenimi državami.

Poročila o letalskih izgubah

Včerajšnje nemško uradno poročilo:

- 2 angleški letali zbiti.
- 2 nemški letali uničeni.

Današnje angleško uradno poročilo:

- Včeraj in nocoj 35 nemških letal zbitih.
- 2 angleška lova sestreljena.
- 5 angleških bombnikov se ni vrnilo.
- 2 pilota rešena.

Spominsko ploščo na rojstno hišo največjega poljskega pesnika Mickiewicza so dale vzdati boljševiške oblasti v pesnikovem rojstnem kraju Novogrudoku. Pripomniti je treba, da ni Mickiewicz na svetu ničesar sovražil bolj, kakor ruski imperijalizem, ki je jemal svobodo njegovi domovini tedaj, kakor jo jemlje danes, da je bil od Rusov preganjan v Sibirijo, kakor bi bil danes, in da so ga najgrše izdali tedanji ruski levičarski revolucionarji, s katerimi je sodeloval, med njimi tudi pesnik Puškin, kateremu Mickiewicz ni nikdar odpustil tega greha proti Poljakom in proti revolucionarnim načelom o enakopravnosti.

Komunistična stranka v Švici je zaradi državne varnosti in ohranitve nevtralnosti razpuščenata ter prepovedano in bo z najstrožjimi kaznimi preganjano sleherno delovanje komunistov.

Sovjetski poslanik v Združ. državah, Umanski, je včeraj imel uro dolg posvet z namestnikom ameriškega zun. ministra, Wellesom. 100.000 dolarjev kot božično darilo za angleško letalstvo so sklenili zbrati delavci v ameriški vojni industriji.

Društvo izložbenih aranžerjev prosi člane in cenjene gg. trgovce, da za narodni praznik, dne 1. decembra primerno okrase svoje izložbe.

32. dan vojne med Italijo in Grčijo:

Podgradec je padel

Italijanska poročila govore o rednem udejstvovanju patrol in letalstva

Nekje v Italiji, 28. nov. Stefani: 173. italijansko uradno vojno poročilo pravi: Na grškem bojišču redno udejstvovanje ogledniških in patrolnih oddelkov. Naše letalstvo je izvajalo stalne napade na sovražne naprave in čete. Razen tega so bile vse sovražne naprave poti predmet hudih napadov. Na nešteti krajih so bile zadeta in presekana cestna križišča pri Paratiju, Delvimakiju in Doljanu, središča pri Erseki in Miniju ter mostovi na Kalamasu. Pratiiju in Eiminu. Bombardirano je bilo letališče v Janini. Na otroku Krfu so bile zadete nove utrdbe, pomoli, pristanišče ter vzpetine Koracana. Vsa naša letala so se vrnila domov.

Sovražni letalci so bombardirali Valono in niso povzročili žrtev niti škode.

Atene, 28. novembra. Atenska agencija: Uradno poročilo grškega vrhovnega poveljstva št. 32 se glasi: Naše čete nadaljujejo uspešne akcije na alpskih tleh. Naše letalstvo je uspešno bombardiralo zbiranje sovražniških čet in kolone in baterije na poti. Sovražniško letalstvo je bombardiralo aketere vasi v Epiru, na Krfu, v Kefaloniji in na Kreti, med drugimi tudi Patras. Tam je nekaj ljudi umrlih in ranjenih. Nekatere hiše so porušene.

Belgrad, 28. nov. m. Atenski dopisnik »Politike« poroča:

Pomočnik grškega ministra za tisk je snoči izjavil, da se premiki grških čet nadaljujejo z enako hitrostjo in enako zanesljivostjo, kakor so se tudi dozdaj razvijali po načrtu vse vojaške operacije. Po italijanskem umiku je pobuda prešla v grške roke. Grške čete izvajajo v redu vsak svoj strateški premik. Na južnem odseku grška vojska napreduje zadovoljivo. Me-

sto Podgradec je po ogorčenem boju padlo. Grške čete so naleteli v bližini tega mesta na zelo hud odpor na obrambnih postojankah, ki so bile prej sistematično pripravljene, toda ta odpor je zdaj zlomljen. Sodelovanju z britanskim letalstvom se moramo zahvaliti, da italijanska ojačenja, ki so bila določena, da prisilijo italijanski četam na južnem bojišču na pomoč, niso mogla priti na odredene kraje. (Mesto Podgradec leži 50 km severno od Korče ob južnem koncu Ohridskega jezera.)

London, 28. nov. o. Reuter. Snočnje grško poročilo pravi, da grške čete še vedno kljub slabemu vremenu in močnejšemu odporu italijanskih čet napredujejo. Podrobnosti o bojih niso bile objavljene, da ne bi taka poročila lahko škodila premikanju čet.

Reuter pa poroča, da so grške čete napredovale na skrajnem desnem krilu in pri Moskopoliju. Zaradi hudih angleških letalskih napadov na Valono in Santa Quaranto so Italijani morali prenehati izkrcavanje svojih čet v pristanišče Sveti Ivan Medunski. Neko poročilo pravi, da so grške čete tri kilometre pred izpraznjenim mestom Argirokastro. Italijanske čete se branijo v okolici mesta.

London, 28. nov. m. Posebni Reuterjev poročevalec z grško-albanske meje piše, da so italijanske čete umaknile znaten del svojega topništva s postojank, v bližini jugoslovanske meje ter da se po številnih drugih pripravah lahko sklepa, da se Italijani pripravljajo na protinapad z desnega krila na črti Podgradec-Moskopoli. Glavne priprave potekajo v Mokri, deset kilometrov severno od Podgradca.

Najoriginalnejši film sezone

Hotel za žene

Film o doživljajih lepih manekinov v razkošnih lokalih hrupnega velenja, o življenju modernih deklet, o krasnih toaletah in o skrivnostih ženskih src!

KINO UNION, tel. 22-21 Ob 16., 19. in 21. uri.

Poleg ljudskega tudi koruzni kruh

Po novi uredbi bana dravske banovine se sme peči tudi koruzni kruh iz 75% krušne in 25% koruzne moke

Na podstavi čl. 7. uredbe o ukrepih za prekrbo prebivalstva in vojske s kruhom odredjam

Čl. 1. V vseh pekarnah dravske banovine se sme izdelovati in prodajati razen ljudskega kruha tudi kruh izdelan iz 75% krušne in 25% koruzne moke.

V času do 31. decembra je dovoljeno izdelovati kruh tudi iz moke, ki vsebuje 75% bele in 25% koruzne moke.

Čl. 2. Za primer pomanjkanja krušne moke in koruzne moke smejo pekarnarji v času do 31. decembra izdelovati izjemno od predpisov čl. 7. uredbe o ukrepih za prekrbo prebivalstva in vojske s kruhom tudi kruh iz bele moke.

„Tragedija človeka“

V založbi Jugoslovanske knjigarnice je pravkar izšla knjiga, ki je prvi resnično pomemben in na vsak način upravičen prevod iz madžarskega slovenščino, ki je tako sicer pozna, toda zato z enim svojih najzreplejših del približala madžarsko pesniško umetnost slovenskemu bralec kulturni dogodek, ki ga je vredno zabeležiti!

Imre Madách, čigar »Tragedija človeka« je prvič izšla l. 1862., se gotovo ni nadejal, da se bo s tem delom postavil ob stran Petőfija in Aranya, dveh blestevitih imen na madžarskem Parnasu v 19. stoletju, in se povzpel celo med tiste velike svetovne svetovstva, ki so že od svetopisemskega Jaba naprej opevali usodo človeškega bivanja na zemlji in s pesniško intuicijo reševali skrivnost sveta in kozmosa. Dante, Milton, Byron, Goethe in drugi.

V petnajstih veličastnih sprevih podaja pesnik vizijo človeškega rodu v vseh zgodovinskih razdobjih in v raznih likih, v katerih je utelešen Adam kot zastopnik vsega človeškega kolektiva, ki se bori, pada, upa in zdvaja, verujoč v smisel svoje borbe in vrednoto zemljanskega bivanja. Vso to tragično usodo človeštva gleda Adam v sanjskih prividih, ki mu jih pred njegov duhovni pogled priča Lucifer, demon zaničavanja in poleg Eve večni človek spremljevalec, da bi ga napolnil z obupom in razdvojenostjo.

Problem kakor ga obravnava Goethejev Faust, ki pa tukaj zajame vse širše in mogočnejše dimenzije. Faust je individualna figura postavljena v določen prostor in čas, ki se bori za svojo osebo srečo. Tragedija človeka pa zajame vse čase in razdobja, ves človeški kolektiv od začetka do konca. Pokazuje za skrite predele zgodovine in odgrinja njen večnostni smisel. S tem pa tudi smisel vsakega človeka, ki se le po neprestani borbi očiščuje in dviga ter tako iz časa prehaja v večnost.

Delo je prevedeno v mnoge jezike, doživelo pa je že tudi nešteto uprizoritev po najrazličnejših evropskih odrih. In prav v teh naših dneh nam to delo, ki je prav tako zanimivo branje, kakor pretresljiv odskri misterij velike pobe. Je kakor ključ nazaj v svet vrednot. Protest proti razbesnelim nagonom, ki vodijo človeštvo v propast. Delo sta odlično prevedla Vilko Novak in dr. Debeljak Tine. Lesorezi pa so delo madžarskega umetnika Deszöja Faya. Tiskala je knjigo Zadruga tiskarna in predstavlja tudi s tipografske strani krasno izdajo. Posebno pri vezavi pa še razkošna zunanja oprema g. Gajša.

Knjiga, ki obsega 277 strani, je opremljena tudi z uvodom in opombami. Vezana stane 100 din v platno, kartonirana 80 din.

Filmi

»Hotel za žene« (Kino Union). Z indijansko, na seksualno radovednost preračunano, do obupa bedasto reklamirano napovedani film se je skazal kot povprečna, nedolžna, nad vse dostojna filmska komedija o praznem, površnem življenju praznih ameriških žensk. Hotel, v katerega imajo dostop samo ženske, je v film postavljen samo radi zapeljivega imena, v resnici pa vidimo v tej komediji podozreljivo ameriško dekle, ki pride v New York za svojo ljubeznijo. Predmet te ljubezni se je »zaradi zvez« itd. oddal drugam. Dekle je razočarano, hoče se vrniti. Tovarišice ga pregovore, da išče posla. Zaradi svoje lepote ga dobi, postane model za slike na cigaretnih škatlah, ima uspeh pri raznih moških; pride zaradi tega v malce težji spopad z ljubosumnimi tehničarki in se znajde seveda v tistem obsevu, ki ji je od začetka namenjen. Tri ženske, med njimi Linda Darnell, igrajo dobro in v tempu ter stvari pomagajo iz limonade, v kateri bi sicer utonila. Najbolj zabavni so pri stvari tisti dobrodušneži, ki jih je k temu naravnost čednostnemu filmu prignala radovednost na »ženske tajne«. — Da vidite njihove dolge obraze!

Paik z Zlate ceste

Van Vyke Mason

Dva policaja sta velopila v sobo in se postavila pred šefa. On ju je nekaj časa gledal, potem pa je pokimal z glavo. Skupno z njim sta odšla iz sobe in se napotila v avtomobil, kjer je že dr. Lose ne- strpno čakal. Ko je ta ugledal policaja, ki sta se pripravljala, da gresta k njemu v avtomobil, se je razjezil.

»Poslušajte me, g. inšpektor,« je rekel jezo, »nočem, da bi me vzemirjala kakšna telesna straža. Meni ni potrebna in je tudi nočem!«

Catleen se mu je približal in ga etrogo iz oči v oči pogledal.

»Glede tega vam rečem nasprotovati, g. doktor,« mu je rekel mirno. »Vam je ta straža zelo potrebna.«

»Ne, verjemite mi, da mi ni potrebna,« je rekel mirneje kot prej. »Nisem zastoj obhodil pol sveta in se boril v neokolihi južnoameriških revolucijah. Verjemite mi, da tudi jaz sam lahko pazim na sebe.«

»Nocoj niste dali o tem preveč zanesljivega dokaza! Ustec pa ste Vi zame

tako važna priča, da moram skrbeti za Vašo varnost.«

V njegovem glasu je bilo nekaj, kar je omehčalo dr. Loseja. On je samo prezirljivo pogledal Catleena in se končno vdal.

»Dobro. Predpostavljam, da hočete na vsak način izvršiti svojo namero, neglede na to kaj hočem jaz.«

»Imate popolnoma prav, g. doktor. Takoj vas moram zaprositi, da vsa svoja opravila uredite tako, da boste lahko šli v hišo Rogerja Buntona.«

Dr. Lose se je zopet razjezil.

»Inšpektor, to mi je nemogoče! Ali mislite, da sem jaz kak podozreli zdravnik, ki razpolaga s časom po svoji milji volji? Nocoj moram izvršiti še zelo važno operacijo, ki je na noben način ne morem odložiti.« Catleen se je še naprej zadovoljno smejala, vendar je bil njegov glas tako strog kot udarec z bičem.

»Vi morate priti ob osmi uri tja, ali pa me boste prisilili, da Vas bodo s silo pripeljali. Zares nimate nobenega razlo-

ga, da se tako upirate. Ne pozabite, da sta bila izvršena dva strašna umora. Eden od mojih je bil nocoj na zverinski način ubit in to samo zato, ker se je bavil s to afero. Tudi to imejte vedno pred očmi.«

»Ubit?« se je začudil dr. Lose. »Kdo je ubil Vašega človeka?«

»To je eno od vprašanj, na katero bi hotel imeti že nocoj odgovor.«

Dr. Loseju je bilo jasno, da Catleen ne bo upošteval nobenih izgovorov in zato je bil popolnoma mirna, ko mu je inšpektor rekel:

»Vaša spremljevalca Johnson in Brake imata obenem tudi nalog, da Vas stalno opazujejo.«

Takoj nato je dal Catleen vozniku znamenje, da lahko odide. Avtomobil je odpeljal in hitro izginil izpred njegovih oči.

Catleen je še nekaj časa stal na cesti, potem pa je odšel v poslopje policijske postaje. Tu je zaprosil Lyncha, da mu pri- nesce skodelico črne kave in sendvičev.

Ko se je malo okrepčal, je šel v kopal- nico, da bi se umil. Tedaj pa je začutil, da ga rama na tilniku še vedno zelo boli. Očividno je bil človek, ki ga je udaril v sobi Dore Dabrey, zelo izvežban v svojem poslu.

Pogledal je na svojo električno uro in videl, da se približuje poldne. Njemu samemu se je zdelo neverjetno, ko se je spomnil, da pred 24 urami ni imel niti pojma, da živi neki Roger Bunton. Sedaj

se pa že petnajet ur bavi s to zadevo. V tem času so bili umorjeni že trije ljudje, pa tudi on sam bi bil kmalu izgubil življenje.

Ko so mu prinesli kavo in dva velika sendviča, je opustil vsako misel na afero. Potem ko se je okrepčal, se je z veliko večjo vnemo lotil dela. Odrinil je od sebe prazno skodelico in prazen krožnik ter prijel za slušalko.

Ko je dobil zvezo s centralo, je takoj vprašal, če je v teku zadnjih tednov kdo klical številko telefona »vila Rogerja Buntona« in prav posebno, če so bili s tega telefona kakšni medmestni razgovori.

Čez nekaj časa je dobil obvestilo, da ni v tem času nihče zahteval številke telefona »Roger Bunton.« Catleen se je zadovoljno nasmešnil, ker je dobil to obvestilo. Obrnil se je k naredniku Lynchu in mu rekel veselo:

»Narednik, sedaj mi je že skoraj vse jasno.«

»Kako to, inšpektor?«

»Poročilo telefonske centrale mi služi kot dokaz, da se Roger Bunton o svojih poslih ni razgovarjal z ljudmi izven hiše. On je te posle opravljal z ljudmi, ki so živeli z njim pod isto streho.«

»Inšpektor, tega ne razumem.«

»Narednik, meni se zdi, da Vam je ta zadeva popolnoma zmešala glavo,« je nagovoril pripornik Catleena. »Mislim, da sta Rogerja Buntona skušali pritegniti v svoje umazane mreže dve različni konkurent- ski bandi. To je edino pojasnilo za skriv-

Drobne

Varaždin, 28. nov. Po zgledu hrvaškega bana, ki je daroval 100.000 dinarjev za Bitoljce, je sedaj varaždinski župan odredil, da se izplača v isti namenu 5000 dinarjev kot dar varaždinske občine.

Sibenik, 28. nov. Pred malim senatom tamkajšnje sodišča teče zanimiva razprava o spopadu, ki se je odigral lanskega oktobra v Tijecinu. Obtožnica pravi, da so dva orožnika in starosta Sokola Dušan Gelpi streljali na skupino Hrvatov, ki se je zbrala pred neko gostilno. Orožnika sta pred so- diščem priznala, da sta streljala v zrak, ne pa v množico in zato ni od njihovih strelav mogel biti ranjen mladenič Šime Stegić. Starosta Sokola Gelpi pa zatrjuje, da sploh ni streljal. Orožniki so se za- govarjali s tem, da so bili ogroženi, kajti množica je metala nanje kamnje. Razprava še traja.

Zagreb, 28. nov. V trgovinah v Zagrebu je za- želo primanjkovati sladkorja. Ljudstva se je spet polastil strah, toda mestno poglavarstvo je objavilo po časopisju, da je sladkorja v tovarnih dovolj na razpolago, le da primanjkuje tovarnih vagonov, s katerimi naj bi sladkor prepeljali.

Zagreb, 28. nov. Neverjetno predrzno se je ve- del pred sodiščem zagrebški jud Mojsije Salom, ki so ga pred mesecem prišepnili zavoljo tega, ker je enostavno menjal etikete na svojem blagu, na katerih so bile napisane cene. Pa ne da bi jud znižal cene, temveč jih je samo po sebi umerno povišal. Ko so ga zasačili, so ga poslali za šest me- secev na približek v Liko. Sedaj pa se je mož po- javil pred sodniki in dejal: »V svoji trgovini sem jaz gospodar, pa lahko delam, kar se mi zljubi! Ni čudno, če se je mož tako razhudil nad oblastjo, ki ne pusti njemu, sinu izvoljenega ljudstva, odi- rati kristjanov po mili volji. Mož se bo pod nosom obrisal za mnogo manufakturnega blaga, vrednega poldrug milijon, katero so oblasti pri njem zaple- nile. Zaplenjeno pa je bilo le tisto blago, na ka- terem je Salom povišal cene. Sodišče še ni izreklo svoje obsode.«

Neredi na zagrebškem vseučilišču

Zagreb, 28. novembra. Uprava zagrebške poli- cije je ob prikriti spopadov na zagrebškem vseučilišču izdala sledeče poročilo:

Včeraj, 27. t. m. ob 8.15 se je skupina študen- tov »frankovcev« zbrala v avli vseučilišča in zaprla glavna vrata z namenom, da bi preprečila vstop dijakom, pristašem HSS, na vseučilišče. Ko se je neki skupini študentov klub temu posrečilo pri- skozi stranska vrata v poslopje, jih je skušala sku- pina dijakov »frankovcev« priletel revol- verski strel, ki ga je izstrelil jurist Dragutin Ne- vestić in ranil jurista Mladena Smoljana. Da bi se preprečili še drugi incidenti, je posredovala poli- cija, razgrajaje polovila in uvedla proti njim redni zakonski postopek. S posredovanjem policije je bil vpostavljen red in mir.

Radeče

Včeraj je bil v Vrhovem pri Radečah komi- sijski ogled za postavitev nove šole. Komisija, ki je bila sestavljena iz zastopnikov prosvetne in po- litične uprave, je imela nalogo izbrati primeren prostor za zidavo šolskega poslopja. S tem je storjen prvi korak — upamo, da ne bo samo pri- tem ostalo — da bo vas Vrhovo dobila svojo pre- potrebno šolo, katero pa bodo obiskovali tudi šolo- obvezni otroci iz drugih okoliških vasi, kateri mo- rajo hoditi sedaj tudi v do 8 km oddaljeno rade- ško šolo.

Pri gradnji električne centrale za TPD v Rajhenburgu, katere dela je prevzela ljubljanska gradbenarstva družba Dukič, je padel z višine 10 m Vekoslav Zorčič, delavec iz Podsrede, in zadobil težke poškodbe. Nevarno ranjenega so — potem, ko ga je takoj pregledal rudniški zdravnik — pri- peljali v bolnišnico v Brezice, kjer pa je dva dni kasneje umrl. Ravateljstvo TPD je odredilo pre- voz trupla v Rajhenburg, kjer so nesrečnega de- lavca pokopali. Blag mu spomin!

Proslava 1. decembra

Dne 1. decembra praznujemo državni praznik Zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo pod žezlom dinastije Karadjordjevičev.

V proslavo tega praznika bo omenjenega dne ob 10 v tukajšnji stolnici sv. Nikolaja zahvalno cer- kveno opravilo, pri katerem se bo zapela zahvalna pesem z ustreznimi molitvami.

V pravoslavni cerkvi bo služba božja istega dne ob 11, v evangelijski cerkvi ob 10, v starokatoliški kapeli pa ob 9.

Na vseh državnih uradih, kakor tudi na zgrad- bah uprav javnopravnega značaja, morajo biti razo- bešene državne zastave, v mestih in trgih pa mo- rajo vsi lastniki zgradb izobesiti državne zastave.

Istega dne sprejema ban dravske banovine od pol 12 naprej v banki palači (Bleivcsova cesta 10) poklonitve in čestitke.

Murska Sobotla

Uredništvo »Prekmurskih novic« v Soboti. Do- slej je bilo uredništvo »Prekmurskih novic« v Crensovcih, tiskala pa je list neka tiskarna v Len- davi. Pred kratkim pa so pisarno uredništva pre- nesli v Sobotu, kjer bodo tudi list tiskali. Tako bosta sedaj v Soboti izhajala dva prekmurska tednika.

Kurja tatvina. V zadnjem času so tatvine ved- no pogostejše. Kakor nalezljiva bolezen se je opri- jelo nekaterih ljudi nagnjenje k tatvinam. Se pre- den so bili poljski pridelki pospravljali, je bilo dovolj prilik za take podvige na njivah. Sedaj so njive prazne, toda žilica dolgorastnežev ne miruje. Svoje udejstvovanje so prenesli pod streho, kjer so prav primeren predmet za krajo kokoši. Tako so na Hotizi pri Kolmanovih dolgorastneži odnesli osem kokoši. Ker je bil kurnik zaklenjen, so ta- tovi zlezli na streho, sneli nekaj opeke in vdrli v kurnik. Pri vseh tatvinah, ki se v zadnjem času dogajajo, sodeluje največ mladina, kar je še prav posebno žalostno poglavje.

Ogenj je upeljal gospodarsko poslopje. V Ku- keču je pri nekem posestniku iz neznanega vzroka začelo goriti gospodarsko poslopje. Ogenj se je razširil tudi na drvarnico, svinjak in shrambo. Domačin gasilec, ki so takoj prihiteli, se je po- srečilo obvarovati stanovanjsko hišo. S pomočjo vaščanov so gasilci rešili precej orodja in pridel- kov. Škodo cenijo na 10.000 din, polovico škode je krite z zavarovalnino.

Trbovlje

Slavnostni koncert. »Trboveljski slavčki«, ki so s svojim ljubkim petjem ponesli slavo preko naših mej, so bili ob prikriti desetletnega delovanja odli- kovani z redom Jugoslovanske krome. Odlikovanje bo mladim pevcom slovesno izročeno na koncertu, ki bo na praznik zedinjenja v nedeljo, dne 1. de- cembra, v dvorani Delavskega doma ob 16. Na koncertu bo sodelovala tukajšnja Delavska godba in sopranistinja gđ. Koritnikova. Na klavirju bo spremljal g. dr. Švara.

Pregled konj in voz za tuk. občino bo 2. de- cembra ves dan pri Parašuhovi hiši. Zbirališče je na cesti od Urhovčeve Loke mimo meščanske šole do Parašuha po krajevnem vršnem redu. Zi- vina se ne bo odvzela. Dovožnikom je prepovedano točiti alkoholne pijače.

Ceste ob severni meji so v obupnem stanju

Maribor, 27. novembra.

Odsek državne ceste med Mariborom in Fram- om je včasih veljal za vzor najslabše ceste v naši državi. Ta odsek se sedaj modernizira ter se pri- pravlja za veliko naglo cestišče za napravo betons- ke ceste. Toda s tem se ne bo veliko storjenega za cestno omrežje v severnem delu Slovenije. Medtem propadajo na drugi strani desetine in desetine kilo- metrov ter se nahajajo danes v takim stanju, da je to nemogoče popisati. Potrebno si je ogledati samo dve izredno važni prometni žili, ki vezeta Maribor z njegovim glavnim zaledjem — cesto, ki pelje iz Maribora v Slovenske gorice in Prekmurje ter cesto Maribor—Ptuj. Slovenjgoriška cesta je med Mari- borom in Sv. Lenartom danes še slabša, kakor je bil prosluli kos državne ceste Maribor—Fram pred pri- četkom popravil. Kotanj pri kotanji, nekatere glo- boko že tako, da se vgrezne noga do kolena. Peši obupani tekajo s ceste na močvirne travnike, kadar se pojavi na njej avtomobil, da se rešijo pred blat- nim tušem. Poškodbe na vozilih, zlasti polomljena peresa na avtomobilih, so na dnevnem redu. Prav nič boljša n icesta Maribor—Ptuj.

Zakaj so te ceste tako naglo propadle? Saj je še do nedavnega cesta skozi Slovenske gorice ve- ljala za eno najlepših vzdrževanih na meji. Prvič je promet zadnje leto na njih ogromno narasel. Zlasti težki promet, ki je za ceste največji sovražnik. Ogromni tovorni avtomobili z večtonskimi tovorom dvirjo po njej z veliko naglico ter cestišče kar raz- dirajo. Tudi naraščajoči avtobusni promet prispeva svoj k propadanju cest. Zaradi številnih vpočitev ljudi in vprežne živine je zastalo delo v gramozni- cah ter ni bilo mogoče pravočasno pripraviti za- dostnih količin gramozu. Neprestano deževje je za- lilo številne gramozne jame, ki so se izpremenile v ribnike ter začasno ne morejo več služiti za pri- dobivanje gramozu. Povrh vsega pa se je zaradi zvišanih mezd in podražanja vprege ter drugih oko-

liščin podražil prav znatno tudi gramoz, tako da ga s sredstvi, ki so predvidena po proračunu za gra- mozanje, ni mogoče nabaviti v zadovoljujoči koli- čini. Kljub temu je cestna uprava pripravila zlasti za cesto Maribor—St. Lenart toliko gramozu, da bo mogoče to najbolj razoran cestišče primerno ure- diti. Poleg tega je važno tudi, da je dobil tehnični razdelek v Mariboru za državne ceste na razpolo- go dva težka parna valjarja, katera pa mora seveda zaenkrat še uporabljati pri delih za novo cesto Maribor—Fram. Valjarji pa so na cestah, na ka- terih je velik tovarni avtopromet, nujno potrebni, ker navadno krpanje lukenj prav nič ne izda.

Dobrota je največkrat sirota

Neprijetna dogodivščina premožnega starca, ki se je predal v oskrbo obdarovancu

Slovenske Konjice, 27. nov.

Na Vrholjah pri Slovenskih Konjicah, občina Prihova, se je pred nedavnim zgodil primer lakom- nosti in požrešnosti, ki mu menda še ni bilo para in mogoče tudi ne bo.

Dobri dve leti je že od tega, ko je na Vrho- ljah št. 32 prodal za dober denar svoje posestvo Vrečko Franc iz inozemstva dolemu K. I., poroče- nemu, že staremu in osivilemu. Ker pa je kupec brez otrok, ga je začel njegov mlajši bratranec iz Vinarja, manjši kmet z večjo družino, nagovarjati, naj mu da posestvo, ki ga itak ne bo imel komu po smrti prepuštili, zapisati kot dediščino. Ponudil se mu je za pomočnika pri obdelovanju posestva, poleg tega pa bi ga oskrboval do smrti. K. I. in njegova, tudi že stara žena, sta ponudbo sprejela in je bila napravljena pri notarju pogodba, po kateri dobe Pučnikovi po njegovi smrti kmetijo v last.

Nekaj časa so se razumeli, vendar pa si je Pučnik posestvo že kar sedaj lastil. Hodil je okrog voglov kot pravi gospodar ter ukazoval. Na po- godbo se ni prav nič več oziral. Sel je celo tako daleč, da si je pridelke in vse druge dobrine s kme- tije kar prisvajal, kakor da bi bile z njegove zemlje. Jeseni je začel sam »pospravljati« na za- čudenje starega lastnika in kar je bilo še v večje čudo — odpeljal pridelek kar domov v Vinarje. Med drugim mu je odpeljal pšenico, vino, potem pa še drugo in s tem polnil domačo kaščo, dočim je starec z ženo trpel veliko pomanjkanje. Saj že štiri mesece ni jedel zabeljene jedi.

Zaradi tako nasilnega ravnanja se je prizadeti pritožil oblasti, ki bo storila primerne ukrepe, da nagradi »oskrbnika« za njegovo »plemenito« delo. Obenem pa bo poskrbel za razveljavljanje pogod- be, ki jo je Pučnik na tako nelep način izkoristil.

nostno vmešavanje takih oseb kot sta Horner in Morris v to, že itak dovolj za- pleteno zadevo. Roger Bunton je v svojih poslih lahko govoril le z ljudmi, ki so živeli z njim pod isto streho, ker so bili ti edini, s katerimi je prišel zadnje mesece v stik. On zadnji čas ni sprejemal nobenih obiskov, kakor sta mi to soglas- no povedala Dora Dabrey in Buntonov mrtvi telesni čuvaj Keely. Ali Vam je to sedaj jasno?

V velikih Lynchevih očeh se je vi- delo, da je razumel Catleen novo razlago. »Seveda. To je tudi pojasnilo in vzrok ulične borbe med dvema bandama pred eklatiranjem, v katerem bi bili Vi kmalu izgubili življenje. Kajne, dve bandi sta se spopadli?«

»Tako je. Mislim, da o tem ne more biti nobenega dvoma več.«

»Dobro, kdo pa so prav za prav pred- stavniki teh dveh band in kateri od obeh so pripadali poedinai stanovali?«

»Eno bando je vodil človek po ime- nu Horner, v resnici pa je on identičen z bolničarjem Greaberjem. Druga banda pa je pod vodstvom g. Morrisa, katerega sem imel čast spoznati danes zjutraj.«

»Kaj pa je z Doro Dabrey?«

Inšpektor Catleen se je nasmešnil.

»To je zelo zanimivo. Jaz sem pre- pričan, da je bila nekoč v zvezi z Mor- risovo bando. To sem videl po tem, ker je dobro poznala »Wheeteyja, ko je eto- pil v njeno stanovanje.«

Od tu in tam

O učiteljskih premetitvah in namestitvah, ki so bile izvedene večinoma že pred začetkom novega šolskega leta, je dal te dni izjavo v imenu prosvetnega ministra dr. Korošca njegov pomočnik Boško Bogdanovič. Rekel je, da je marsikdo napačno tolmačil smisel premetitev, posebno pa niso prav razumeli primerov, ko so bili mladi učitelji poslani na nekatere šole kot upravitelji. Ta ukrep pa je bil le začasen, kajti prosvetnemu ministru je šlo za to, da se zasedejo mnogostevilna prazna učiteljska mesta in da se učiteljske moči odzamejo tam, kjer jih je bilo doslej preveč. Ker pa ni bilo na razpolago zadosti kreditov za pokritje preseljevalnih stroškov za učitelje, je bilo treba postaviti ponekod na upraviteljska mesta tudi mlade učitelje, kajti važnejše je pač vprašanje, da je na šoli sploh pouk, kakor pa razne izpolnjene formalnosti, ki so sprito stanja v šolah drugotnega pomena. Pomočnik ministra je poudaril, da je bil ta ukrep le začasen značaj in bo do začetka prihodnjega leta narejen v celoti nov red.

Cez nekaj mesecev bo Sarajevo dobilo svojo reledno radijsko postajo, za katero se poteguje že dolga leta. Vsa prosvetna in kulturna društva, brez razlike naroda ali vere, so sestavila poseben delovni odbor, ki ima nalogo doseči izpolnitve njihovega programa, da bi Bosna dobila radijsko postajo, ki je posebno s kulturnega zrišča tam neobhodno potrebna. Belgrajska radijska postaja je poslala že dvakrat svojega predstavnika v Sarajevo, da se je domenil z merodajnimi čimili o postavitvi in ureditvi postaje. Sarajevska postaja bo reledna postaja belgrajske postaje.

Posebno akcijo za poživitev zadrugištvu in ustanavljanje novih zadrug je začelo srbsko kmetijsko društvo iz Belgrada. Društvo je na svoji seji obravnavalo cene industrijskih izdelkov in ugotovilo, da so te cene previsoko dvignile in da so neupravičeno dragi zlasti poljedelski stroji in sploh vse orodje, ki ga rabi kmet pri svojem kmetijskem opravilu. Zaradi tega priporoča kmetom, da se še bolj oklenejo svojih zadrug ali pa ustanove nove, da bi si na ta način zavarovali svoje koristi. Posebno se zavzema za združeno prodajo modre galice.

O obsodbi nekega mariborskega trgovca in njegovega zastopnika v Čačku piše belgrajska »Politika«. List pravi, da je mariborski trgovec Zdravko Anderle kupil še tedaj, ko so bile cene olja nizke, v Dubrovniku 2075 kilogramov tega blaga in ga dal prepeljati v skladišče svojemu zastopniku Ljubiciču v Čačak. Ko pa se je olje podražilo, je mariborski trgovec naročil Ljubiciču, naj mu pošlje blago v Maribor. Tedaj pa je oblast nastopila in blago zaplenila, češ da gre za poskus verižništva. Prvostopno sodišče je obravnavalo tožbo na zadevo in trgovca oprostilo. Državni tožilec pa ni bil takega mnenja in se je pritožil. Okrožno sodišče v Čačku pa se je postavilo na stališče, da gre za verižništvo in je obsodilo trgovca Anderleja na štiri mesece zapore in 20.000 din denarne kazni, Ljubiciča pa na en mesec zapore in 2000 dinarjev kazni. Obenem bo olje zaplenjeno in prodano, denar pa izročen skladu za podpiranje revežev. Odbreda sodišča je takoj izvršila.

V Belgradu je bil obsojen špicerijski trgovec Vartanović, ker ni hotel neki stranki prodati za vojačev čaja, čeprav ga je imel v skladišču. Dobil je 15 dni zapore in bo moral plačati še 2000 din denarne kazni. 20 dni zapore pa bo odsedel in plačal dva jurja mesar Grlica, ki je četrt kilograma masti proda oktobra meseca za 675 din, čeprav bi jo smel računati 50 par ceneje, ker je bila takrat cena maksimirana na 25 dinarjev.

Vse reke v Bosni in v Sremu so začele upadati in tako je izostala nevarnost večjih poplav. Od rek narasla edinele Kolušara, pa tudi Donava se je začela dvigati, pa ni kazno, da bi grozila s poplavo. Tako se je tudi iz poplavljenih krajev voda začela polagoma umikati. Popisi poplavljenih krajev v Posavini prikazujejo, kakšno prostrano morje se je razlilo v krajih, ki so blizu sotočja Save in Drine. Voda se je razlila daleč naokoli in sploh se ne vidi več, kje se Drina izliva v Savo.

25 letnico žalostnih in trpljenj polnih dni srbskega naroda in srbske vojske so se spomnili v Belgradu nosilci tako imenovane Albanske spomence, to je tisti ljudje, ki so s srbsko vojsko v zimi l. 1915 morali bežati pred sovražnikom skozi Albanijo proti Krfu. Zborovalci so se spomnili vseh padlih junakov v tej srbski Golgoti, zlasti pa kralja Petra, ki jih je spremljal skozi svojo pot. Potem so zborovalci odšli na Oplenac in položili vence na grobove umrlih kraljev Petra in Aleksandra ter na grob kneza Arsenaa.

Nov domač film pod imenom »Golgota Srbije« so izdelali v Belgradu na temelju dokumentarnega materiala o strahotah in trpljenju srbske vojske in ljudstva na poti skozi Albanijo. Film je izdelan in prvi vrsti na podlagi slik in filmov, ki so jih posneli operaterji na terenu samem in na podlagi drugih dokumentacij. Tekstovni del upošteva zgodovinske ugotovitve, proklamacije kralja Petra in regenta Aleksandra in povelja vojaškega poveljstva. Film je režiral ravnatelj belgrajskega radia Stanislav Krakov, glasbene vložke na skladbe Milenka Živkovića pa je igrala godba kraljeve garde, delno pa pel akademski pevski zbor iz Zemuna. Film so začeli prikazovati te dni v Belgradu.

Splitski občinski svet je na nedavni svoji seji sprejel osnutek novega občinskega proračuna, ki znaša 36.250.000 din. Proračun je bil sprejet soglasno. Na koncu so odborniki sprejeli tudi resolucijo, v kateri obsojajo nastop bivšega podžupana Segvića in odbornika Dvornika, ki sta izstopila iz občinskega odbora in v svoji izjavi poudarila, da se bosta še naprej držala načel dr. Trumbića in dr. Ante Starčevića. Odborniki so v resoluciji ugotovili, da sta Segvić in Dvornik izstopila iz političnih razlogov, ker sta pristala skrajnostnih frankovcev in sta bila zato tudi izključena iz vrst Hrvatske kmečke stranke.

Dva razbojnika, ki sta skušala pobegniti orožnikom, sta bila ubita blizu Skoplja. Nedavno sta razbojnika Redžepović in Bajramović poskušala pobegniti iz zaporov v Gnjilanih. Zato so ju dali odvesti v zapore sodišča v Skoplju. Prijatelji obeh zločincev pa so izvedeli za ta ukrep in organizirali napad na patrolo, ki je gnala razbojnika. Ko so prišli trije orožniki z uklenjenima razbojnikoma proti večeru do vasi Trpeze, so začeli padati streljanje. Orožniki so se hitro postavili v bran in začeli streljati na napadalce. Boj pa sta uklenjena razbojnika izrabila in jo popihala. Orožniki so ju pozvali, naj se ustavi, toda nista se zmenila za pozive. Po polturnem streljanju so se napadalci razbežali, od daleč pa je bilo slišati stokanje ranjenecov. Ko so orožniki pogledali, so našli oba zločince že mrtva. Zadelo ju je več krogel, ne ve se, ali samo iz orožniških krogel ali tudi iz pušk napadalcev, kajti zločince sta začela bežati v tisto smer, od koder so švigali strelji na orožnike.

270 delavcev je odpuščilo vodstvo rudnika v Ivanu v Hrvatskem Zagorju zato, ker ni moglo lignita izvažati v Svico. Banskega oblaš se je zavzela za premogovnik pri zvezi rudarskih podjetij, da bi dobil dovoljenje za izvoz nadaljnjih količin premoga, katerega v Svici uporabljajo razen za kurjavo tudi za plinarne.

Kino Matica

telefon 22-41

Predstave ob 16, 19 in 21

Danes premijera edinstvenega filma

Pod zastavo svobode

(Virginia City) — 50 tipov ljudi... rudarji, natakariji, vojniki, godbeniki, plesalke, zabavišča...

Ljubljana od včera do danes

Gutenbergova proslava

Pet sto let je od tega, odkar je veliki izumitelj tiskarske umetnosti iznašel tiskanje s pomočjo premernih malih svinčevih črk. Velik je bil zaradi tega preobrat v tiskarstvu. Ves svet bo letos slavil s proslavami to Gutenbergovo iznajdbo, ki je pripomogla tisku do tako silovitega razvoja, ki ga je tiskarstvo dosegalo iz leta v leto. Tisk se je sčasoma razvil do prave velesile, ki danes vlada svet. Tisk je sredstvo, ki širi med narodi kulturo in prosveto. Tega znamenitega dogodka se hoče spominjati tudi ljubljanska organizacija grafičnega delavstva skupno z organizacijo grafičnih faktorjev. Gutenbergova proslava bo v Ljubljani šele 15. decembra, vendar pa je prav, da že danes opozorimo na to prireditev, ki bo res nekaj posebnega. Ob petstoletnici nam bodo naši grafičarji prikazovali tudi začetke tiskarske umetnosti, takšne, kakršna je bila za časa Gutenberg.

V nedeljo zvečer novinarski koncert v Unionu

Izkupiček letošnjega novinarskega koncerta, ki ga bo izvedla pod dirigentom D. M. Šijanem ljubljanska filharmonija 1. decembra v nedeljo zvečer v veliki dvorani hotela Uniona, so novinarji namenili revni mladini na ljubljanskih solah. S tem so možje tiska dokazali, da pravilno pojmujejo značaj časa, ki je tak, da zahteva dobro srčnost in razumevanje za potrebe bližnjega, zlasti za potrebe tistih, ki bodo nekoli postali sol naroda. Te vrste zimske pomoči bo pri javnosti prav gotovo našel na polno odobravanje, ki se bo izrazilo tudi v tem, da bo obisk novinarskega koncerta odgovarjal tudi vzvišenemu vzporednemu namenu, katerega ima ta kulturna prireditev.

Londonska megla

Včeraj se je nad Ljubljano vlegla gosta megla. Dopolne je bilo pričakovati, da se bo megla le dvignila, kakor je to že v navadi. Temu pa ni bilo tako. Megla se je sicer v središču mesta v popoldanskih in zgodnjih popoldanskih urah nekoliko razredčila, tako da je skozi megleno kopreno sijalo celo jesensko sonce. Izredno gosta megla pa je ležala, kar je nenavadno, tudi v Šiški proti Št. Vidu. Tam je bila megla tako gosta, da se ni videlo niti za ped daleč. Zaradi tako nenavadno goste megle je bil promet zelo oviran. Avtomobili so imeli ves dan prižgane žaromete, ki jim pa v gosti megli niso kaj prida koristili. Tudi tramvajski vozovi so vozili s prižganimi lučmi. Tramvajski avtomobili so vozili tako počasi, vsaj na nekaterih mestih izredno goste megle, da si utegnili hoditi z njimi korakoma. Vsi, ki so v tej megli uporabljali kakršno koli vozilo, so bili zelo previdni, marsikdo pa je celo raje šel peš, da bi se ognil kakemu neprijetnemu srečanju z drugimi vozili. Tako previdnost pa je bila na mestu. Gorje, če bi vozila hitela z normalno hitrostjo. Ze itak premajhna bolnišnica prav gotovo ne bi vedela kam z novimi ponesrečenci. Megla je ležala vso noč in tudi jutro se je prebudilo v gostem meglenem plašču. Zajadrali smo v one jesenske dneve, v katerih se ljubljanska megla kar ne hoče dvigniti. Prav neprikladno je to vreme za ljudi, ki trpe na naduhi.

Na prste bi že lahko prešteli

one kostanje v naši nekdanji senčnati Zvezdi, ki še stoje. Hitro padajo pod sekirami delavcev zadnji

Športne vesti

Mednarodni namizni teniški turnir Nemčije, Madžarske in Hrvaške. To soboto in nedeljo bo v Zagrebu mednarodni namizni teniški turnir najboljših nemških, madžarskih in hrvaških igralcev namiznega tenisa. Hrvatska reprezentanca, ki bo v tej prijateljski družabni igri nastopila proti Nemcem in Madžarom, je sestavljena iz naslednjih igralcev: Karangozo, Zarko Dolinar in Blaž. Ti bodo nastopili v dvoboju proti nemški reprezentanci. Proti Madžarom pa bodo igrali Dolinar Zarko, Heksner in Blaž.

Tekma med Hajdukoma in Splitom razveljavljena. Za protest SK Splita proti verifikaciji gornje tekme je vladalo med vsemi klubi veliko zanimanje. Sodnik Bažant iz Zagreba je namreč tekmo predčasno zaključil in ob drugem голу, pri stanju 2:1 nepravilno spremenil svojo prvotno odločitev. Tekma bo ponovljena 1. decembra. Za mednarodno tekmo hrvaške in madžarske nogometne reprezentance, ki se bosta sestali 8. decembra v Zagrebu, je Hrvatski nogometni savez predlagal naslednje italijanske sodnike: Scarpi, Matteo, Datillo ali Barl'sina.

Zimskošportni drobiž

Svica je vpeljala petdnevni dolžni teden, tako da praznujejo v soboto in nedeljo. Od tega ukrepa pričakujejo Švicarji znatno poživitev v zimskih športih.

Svicaški ženski smučski klub je določil za sezono dvoje središč, Davos in Grindewald, ter bo imel za tekmovalke treninge v Mürrnu, Davosu in Klosters, svoje prvenstvo pa 17. januarja v Mürrnu. Slovaška je že pričela s treningom. Na svoje prvenstvo od 24. II. do 2. III. je povabila Nemce, Italijane in Romune.

Nova Kandahar — sedaj Arlberg — proga je gotova. Ima 1300 m višinske razlike in je odlično izgrajena. Vodi od Galziga do St. Antona in je 45 km dolga. 15. in 13. marca bodo na njej tekme za von Tschammerjev pokal.

Na Norveškem so zabranjena vsa zbiranja športnih organizacij. Vendar upajo Norvežani, da bodo mogli izvesti svoj mednarodni program v smučanju doma in v tujini. S treningom so pričeli skakači na znani Hanibal skakalnici v Kongsbergu, slovitim gnezdu najboljših norveških skakačev. Svojo odlično formo so pokazali Birger Ruud, Myrha, Kongsgaard, o katerem so pisali, da je padel, Ulund in še nekateri. Zal ni med njimi Asbjörn Ruud, tretji svetovni prvak iz dinastije Ruudov, ki se je preselil v Nemčijo.

Za Cortino javljajo doslej naslednje prijava: Nemčija, Finska, Švedska, Norveška, Svica, Španija, Madžarska, Romunija, Slovaška, Estonska (?) in Jugoslavija (?). V teh prijavah pogrešamo še Bulgarijo in Češkoslovensko od onih, ki lahko pridejo na to okrnjeno svetovno prvenstvo. Za nas pride udeležba le tedaj v poštev, če bo možnost treninga.

kostanji veterani, ki prav za prav niso dosegli kaj veliko starost. Malo število let so dosegli, vendar se lahko vsakdo prepriča, da padli kostanji niso bili kaj prida pri zdravju. Tudi če bi kostanje pustili, bi le životali, kajti premalo bi imeli moči za polno življenje. Medtem ko na enem koncu Zvezde padajo zadnji kostanji, pa na drugi strani že vsajajo nova mlada drevesa — menda platane — kakor je to v načrtu mestne občine. Velike jame, ki jih izkopljejo delavci, ko odvažajo velike kostanjeve korenine, takoj zasipajo in zravnajo zemljo. Najmanj ducat plataninih mladik je že vsajenih. Seveda je v Zvezdi vedno dovolj radovednežev, ki spremljajo vsakovrstni pripombami vsa dela in strokovnjaško dajejo nasvete, kako naj delavci podero ta ali oni kostanj. Mnenj pa je toliko, kolikor je gledalcev in težko je vsem ustreči.

Hudo obračunavanje

Danes je s prvim dopoldanskim dolenskim vlakom prišel v bolnišnico Uršič Leopold, kočar, oženjen, doma iz Luč 38, občina Zalna. Včeraj sta v neki gostilni popivala z bratom njegove žene. Malo preveč sta pogledala v kozarec in razvneli so se zli duhovi. Beseda je dala besedo in prišla je do veljave tudi sila pesti. Kar na lepem je pričel sopivec obdelavati ubogega Leopolda in si ga precej privoščil. S pestmi ga je tolkel vseprek, najbolj pa po obrazu, ki mu ga je precej poškodoval. Ko je žena svojega Leopolda peljala s tramvajem v bolnišnico, so imeli ljudje, ki so ga videli, z njim prav veliko sočutje. Kakor pa smo zvedeli, poškodbe niso nevarnega značaja in bo tepeni Leopold kmalu zapustil bolnišnico.

Med Slovenci v Ameriki

John L. Ambrožič iz Chisholm, Minn., ki je rezervni častnik v zvezni mornarici, je bil imenovan za načelnika vseh rezervnih enot v Minnesoti, South in Nort Dakoti.

V Clevelandu O. je umrla po dolgi bolezni Margareta Svete, rojena Zot, iz Greewood Ave., v starosti 82 let. Rojena je bila v Rakitni. Od tam je leta 1907 prišla v Ameriko. Bila je mati sedem otrok, od katerih živita še samo sin Anton in hči Johana Lenarčič.

V Clevelandu O. je podlegel hudi pljučnici rojak Joseph Zajc, v starosti 49 let. Doma je bil iz Zgornjega Podrežja na Spodnjem Štajerskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 31 leti. Zapusča soprogo, enega sina in tri hčere.

V Clevelandu O. je umrla Johana Wenzel, rojena Gregore, v starosti 70 let. Doma je bila iz Udmata pri Ljubljani in je živela v Clevelandu 45 let. Zapusča soprogo, pet sinov, dve hčeri in več vnukov.

V Clevelandu O. je umrla Agnes Urbas, roj. Čuk, v starosti 51 let. Zapusča moža, sina in pet hčere. Doma je bila s Planine pri Rakeku.

V Clevelandu O. je umrl na svojem domu na Bona Ave. rojak Frank Oblak v starosti 68 let. Doma je bil iz Moravč in je prišel v Ameriko pred 39 leti. Zapusča soprogo, tri sinove in eno hčer.

V Clevelandu O. je umrla rojakinja Marija Bradač, rojena Mesnik, doma iz vasi Laze, fara Krka na Dolenskem. Stara je bila 63 let. Zapusča moža, dva sinova in štiri hčere.

V Clevelandu O. je izdihnila svojo dušo rojakinja Jennie Bajt, rojena Cepon, ki je stanovala na Addison Rd. Stara je bila 68 let. Doma je bila iz Horjula pri Vrhniki in je bivala v Ameriki 38 let. Zapusča moža Andreja, ki je doma iz Unca pri Rakeku, tri hčere, sestro, sestrično in več sorodnikov.

V Auburnu Ill. je podlegel raku v grlu rojak Viktor Hacc v starosti 65 let. Doma je bil iz Trbovelj. Bil je sameki in zapušča tu v Ameriki le sestro.

V Strabane, Pa. je umrl rojak Anton Papež v starosti 46 let. Pokojni zapušča ženo, dva sina in tri hčere.

V Onnalinda, Pa. so pokopali Frančiško Debevec, roj. Ponikvar. Doma je bila v Sv. Vidu nad Cerknico na Notranjskem.

Razne zgodbe iz sodne dvorane

Proda al je neizdelan škorenj - Za 3 svedre - 3 mesece - Trnjeva življenjska pot dekleta Nade

Ljubljana, 28. novembra.

Ko počasi pritiska mraz, je tudi velika sodna dvorana št. 79 bolj počasnena z različnimi tipi in radovedneži, da ubijajo čas s poslušanjem različnih razprav proti talovom, vlomilec in drugim lopovom. Sedaj prihajajo v dvorano popolnoma novi tipi poleg starih možakarjev, ki skušajo na vse moguče načine razglabljaati kriminalne probleme. Vsekakor pa bi bilo umestno in pravilno, da je vstop mladim frkovecem, ki so še maletoletniki, popolnoma zabranjen v to dvorano. Prihajajo sedaj k razpravam fantalini v starosti od 15 do 18 let. In kako so učeni ti fantiči? Modrujejo in sodijo, kakor kaki resni sodniki. Že v naprej vsakemu tatu določajo primerno kazni in celo potem kritizirajo sodbe sodnikov, ko jim niso po volji. Drugače te dni ni bilo kdovekako napetih razprav.

Samski kurjač Stefan je starejši človek, brez stanega bivališča. Poleti postopa in se klati okrog, čez zimo pa tako uredi, da pride v toplo zavetje sodnih zaporov. Letos julija je napravil kaj čudne stvari. Nekemu čevljarskemu mojstru je odnesel 2 para starih čevljev, ki so bili mojstru dani v popravilo in še neizdelan zgornji del škornja. Vse je Stefan prodal. Škorenj je ponujal nekemu mešarskemu pomočniku. Temu je bila stvar smuljiva in je na Stefanu opozoril policijskega stražnika. Ta je Stefanu aretirat. In kmalu se je začel proti Stefanu običajen proces pred malim kazenskim senatom. Ta je Stefanu odmeril kazni 3 mesecev strogega zapor. Stefan a sodbo ni bil zadovoljen, ker je venomer zatrjeval, da ni on čevljev ukradel in je navajal za svojo nedolžnost posebne vrste alibi-dokaze. Vrhovno sodišče je sodbo razveljavilo in zadevo vrnilo malemu kazenskem senatu v ponovno razpravo. Mali kazenski senat je v drugič razpravljal in obsodil Stefanu na 5 mesecev strogega zapor. Stefan pa s sodbo ni bil zadovoljen. Prijavil je zopet revizijo.

Za 3 svedre dobili 3 mesece je huda! Martin iz Senožet, brez stalnega bivališča, je 3. novembra

Najvernejša slika Amerike pred desetletji... Beli ljudje, zamorci... A sredi vsega silna, nežna ljubezen...

Errol Flynn - Miriam Hopkins
Senzacionalno! - Mojsrška režija. M. Kertez. — POZOR! Istočasno predvajemo film o odkritju spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Kraj	Barometar	sko stanje	temperatura v °C	relativna vlažnost v %	oblačnost od 0-10	Veter (amer. jakost)	Pada-vine m/m	vrste
Ljubljana	764.0	4-4	-1.4	92	10	0	—	—
Maribor	—	—	—	—	—	—	—	—
Zagreb	772.6	11-0	-3.0	90	10	0	—	—
Belgrad	773.4	9-0	0.0	90	5	N ₂	—	—
Sarajevo	775.0	9-0	-4.0	90	10	0	—	—
Vis	772.3	10-0	7.0	90	4	NW ₁	—	—
Split	771.6	14-0	8.0	60	5	NE ₁	—	—
Kumbar	770.2	16-0	8.0	70	0	NE ₂	—	—
Rab	771.4	10-0	7.0	80	0	0	—	—
Dubrovniki	770.4	17-0	8.0	90	0	NNE ₁	—	—

Vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, zmerno hladno vreme. V jutranjih urah megla. Najnižja temperatura na letališču je -3.5° C.

Koledar

Danes, četrtek, 28. novembra: Gregor III.
Petek, 29. novembra: Saturnin.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

Trgovski sotrudniki-sotrudnice! Občni zbor naše stanovske organizacije (Pomočniški zbor združenja trgovcev v Ljubljani) bo jutri, dne 29. t. m. ob 20. uri v Trgovskem domu. Tovariši in tovarišice! Stanovska dolžnost nas veže, da se običnega zbora vsi udeležimo.

Okusno in obilno domačo hrano

po nizki ceni dobite v
gostilni »PRI LOVCU«

Rimska-Bleiweisova cesta. Telefon 46-95
ter niste obvezni jemati pljač

SPREJEMAMO ABONENTE!

8. prosvetni večer, ki bo v petek, 29. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani, bo posvečen našemu največjemu pesniku dr. Francetu Prešernu. Za uvod bomo slišali nekaj Prešernovih pesmi, katere bo recitiral dr. Röger in zapel pevski kvintet. Predaval bo o prvaku naših pesnikov prof. Franc Koblar. Dolžnost naša je, da se ob 140 letnici rojstva udeležimo v čim večjem številu tega spominskega večera. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7 in v trgovini Sfiligoj.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer

Četrtek, 28. novembra: Tekma. Red B.
Petek, 29. novembra: Krog s kreda. Premiera. Premierski abonma.
Sobota, 30. novembra: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA — začetek ob 8 zvečer

Četrtek, 28. novembra: Figarova svatba. Red Četrtek.
Petek, 29. novembra ob 15. uri: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.
Sobota, 30. novembra: Gorenjski slavček. Izven. Slavnostna predstava v proslavo narodnega praznika.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 28. novembra, ob 20: »Za narodov blagor«. Red C. Premiera.
Petek, 29. novembra, ob pol 15: »Cyrano de Bergerac«. Dijaška predstava.
Sobota, 30. novembra, ob 20: Telovadna akademija fantov. odsekov in deklinskih krožkov.

Sirite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Henry Wallace — obnovitelj nekdanje Amerike!

»Ameriška zemlja mora postati spet tako lepa, tako bogata in tako rodovitna, kot je bila tedaj, ko smo jo dobili iz rok Indijancev«

»Ameriška zemlja mora postati spet tako lepa, tako bogata in tako rodovitna, kakor je bila tedaj, ko smo jo dobili iz rok Indijancev« — s temi besedami je pred štirimi leti začel svoje delo v uradu ameriškega kmetijskega ministristva robat, v obraz malhalke zagorel mož. Časnikarji, ki jih je poklical k sebi, da bi jim razložil svoje načrte za bodoče delo, mu niso hoteli verjeti in so se mu smejala. Zdelo se jim je, da je ta mož le malo preveč na široko spregovoril, kakor pa vsak, kdor prvič pride na takšno važno mesto. Njegovi načrti so se jim zdeli preveč pretirani, da bi jih mogli vzeti resno.

Pa so se zmotili. Henry Wallace, ki ga je bil Roosevelt leta 1936. poklical za kmetijskega ministra, je bil resen človek in je bilo tedaj resno vzeti tudi njegove besede. Bil je sin malega farmerja, ki je po svojem očetu podedoval posestvo. Izdal je tudi strokovni list. Bogato, rodovito, neizčrpljivo pa tudi desetletja in desetletja izčrpavano in zane-marjeno ameriško zemljo je poznal tako dobro, kot malokdo. Zato je tudi vedel, kaj tej zemlji manjka. Lotil se je dela in v štirih letih dosegel občudovane vredne uspehe.

Amerika potrebuje novih gozdnih tal

Sto let trdega dela na zemlji sami in neizprosne- nega boja z njo; izsekavanje na gosto preraslih pra- gozdov; neskončne travnike in pašnike spremeniti v žitne poljane in to v času, ko so cene pšenice na svetovnem trgu hitro naraščale; industriji, naprave, izkopavanje za industrijske in druge naprave, ne- šteto grad in prekopov, po katerih bi dovajali vodo tja, kjer bi jo potem lahko koristno izrabljali bodisi kot pogonsko sredstvo ali pa za namakanje — vse to in marsikaj drugega podobnega so prej v Ame- riki smatrali za nekaj, kar je odveč, nepotrebno. Wallace je zasnoval načrt, kako bo zasadil obširna področja z novimi gozdovi, to pa predvsem ob vzož- jih in po pobočjih hribov, kajti vedel je, da gozdovi po gorskih pobočjih prinašajo vlažnejše podnebje, na drugi strani pa siloviti viharji, ki so prav v Ame- riki doma, izgubljajo svojo moč na obronkih, ki so poraščeni z gozdovi. Wallace je torej zasnoval načrt, po katerem naj bi ameriška zemlja v smeri od se- vera proti jugu dobila nova, z gozdom poraščena tla, na katerih naj bi se lomila sila uničujočih ame- riških ciklonov. In Wallace je dalje vedel tudi, da gozd uravnava prekrbo z vodo, da je gozd lahko

bivališče dragocene najraznovrstnejše divjadi in ptičev, najraznovrstnejših kmetovih prijateljev.

Že danes se vidi, da je imel mož prav

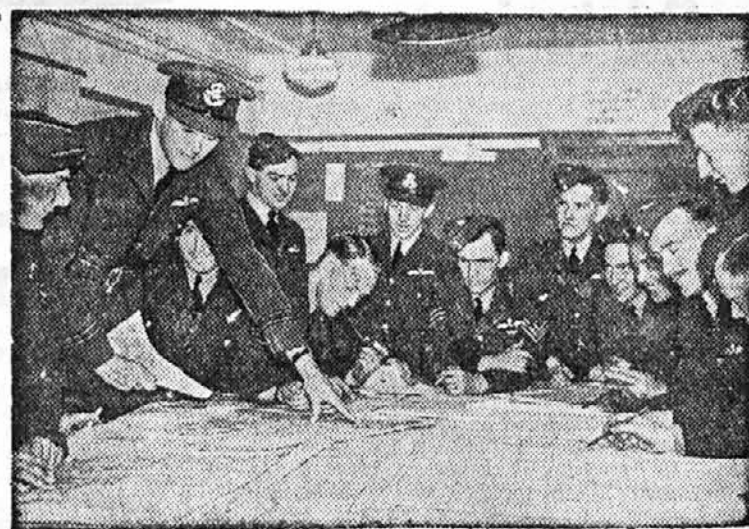
Vse to delo, ki ga je imel v načrtu, naj bi bilo po njegovi zamisli izvedeno v 50 letih. Toda že danes lahko vidi vsak uspehe njegove velike zamisli. Mladi gozdovi že danes bujno poginjajo in v desetih letih jih bo najmanj dvakrat toliko. Istočasno pa bo- do iz prej praznih in pustih področij in iz izsušenih močvirij nastale rodovite prerije, na katerih se bodo Wallacejeve besede uresničile in »ameriška zemlja bo spet tako bogata in tako lepa, kot pred tremi stoletji, ko so jo beli ljudje dobili iz rok In- dijancev...«

Celo Roosevelt mu je mnogo dolžan...

Wallace je danes med ameriški farmerji bolj priljubljen, kot je bil kdajkoli kateri državnik ali politik iz Washingtona. Zavedajo se, da je to eden tistih mož, ki so jim ostali zvesti in ki dela res za- nje... In ko so imenovali Wallacea za podpredsed-

Kam bo še treba poleteti

Poveljniki angleških letalskih eskadril dobivajo na podlag zemljevida, ki je pred njimi raz- grnjen, navodila za nadaljna bombardiranja nemških mest in industrijskih ter drugih naprav. Kakor se vidi po obrazih, so tudi Angleži začeli uporabljati ta takšne stvari svoje mlad- moči.

nika USA, je njegova vprav priljubljenost med kmet- skim ljudstvom prinesla Rooseveltu nemalo glasov. Wallace je danes Rooseveltov namestnik in predsed- nikov najbližji sodelavec. 30 milijonov ameriških kmetov je hvaležnih Rooseveltu, da si je izbral tega moža za svojega namestnika.

Zasluzni japonski pokornik

V visoki starosti 92 let je v nedeljo umrl v Tokiu knez Sajoni, mož, ki se mu ima Japonska menda zelo zahvaliti za svojo novo družabno uredi- tev in za prehod iz fevdalne države v velesilo. Iz- hajal je iz plemiške japonske rodbine in je v svo- jem življenju mnogo prepotoval po Evropi, kjer je tudi študiral, in po Ameriki. Užival je veliko za- upanje in ugled celo pri cesarju in pri najvpliv- nejših japonskih državnikih, ki so vse do zadnjega hodili k njemu po nasvete.

Sovjetski major hvali angleška letala

Pravi, da so »Hurricani« in »Spitfire-ji« sijajni, da pa imajo dve napaki: majhen akcijski radij in brez topičev

Rusi z zanimanjem in menda tudi s strahom sle- dijo strašnemu boju med Nemčijo in Angleži. Sovjet- ski vojaški strokovnjak, major Vedeničev je napisal v vojaški reviji »Rdeče zvezde« razpravo o angleški obrambi. Obrambno orožje je letalstvo in sicer le- tala tipa »Spitfire« ter »Hurricani«. Ta letala so si- jajna, imajo po dve napaki, ki jo skušajo odpraviti: imajo majhen akcijski radij in niso opremljene s topi- čici. Vendar pa kljub temu opravljajo svojo nalogo dobro.

Kako je organizirana obramba

Letalska obramba je centralistična, kar si mi kaj lahko predstavljamo. Vsa poročila se stekajo na eno mesto, od koder prihajajo neposredno vsa navodila letalstvu in zapornim balonom. Ta osred- nja poveljska postaja ima dva zemljevida Anglije, ki sta razdeljena v kvadratno mrežo. Vsak kvadrat te mreže ima električno žarnico. V trenutku, ko pri- de poročilo, da so se pojavila sovražna letala, zažo- rijo odgovarjajoče žarnice na zemljevidu in napadal- čevo pot zaznamujejo zaporedoma se prižigajoče se žarnice. Drugi zemljevid, ki ima tudi žarnice, samo da so različne barve, pa pokaže, kje in kdaj se ude- stvuje obramba. Samo tako se morejo letala s so- vražnikom spoiriti še prej, preden začne metati bombe na svoj cilj.

Se boljši kot leteče trdnjave

Slovita kalifornijska tovarna letal »Conso- lidated Aircraft Corporation« je zdaj že odpre- mila prvo pošiljko velikih bombnikov v Angli- jo. To so letala, ki doslej od vseh na svetu po- lete najdlje, kljub temu, da so tudi med vsemi dosedanjimi letali najtežja. Novi kalifornijski bombniki so celo boljši kot pa tista letala, ki jih Anglija zadnje čase tudi že dobiva iz Ame- rike in ki slove pod imenom »leteče trdnjave«.

Novi bombniki imajo po štiri motorje in so težki po 20 ton. Njihova hitrost presega 480 km na uro ter lahko prelete daljavo 5000 km, ne da bi vmes kaj pristala.

Newyork Times trdi, da so ti bombniki iz Kalifornije mnogo boljši kot pa bombniki tipa »Boeing« ali »Douglas 17«.

Še toploto po stanovanjih so »racionalirali«

Vojna veselje prinese s seboj najraznovrst- nejše »dobrote«, ki so jih predvsem deležni vsi tisti, ki se jim življenje že v zibelki ni nič kaj prijazno nasmejnilo. Izredni vojni časi zahte- vajo tudi izredne ukrepe, s katerimi se morajo ljudje — hočeš nočeš — sprijazniti, ker tako zahteva grobitelj skupnosti. Tako nas je vojna obogatila tudi za izraz »racionaliranje« in nam seveda na drugi strani vzela vse, kar je treba pod to besedo razumeti. Racionalirati na primer porabo živil, goriva, obleke in podobnih stvari bi se reklo poskrbeti za pametno omejitve por- abe teh stvari spriču dejstva, da jih bo zaradi

Različni načini napadov

Nemci so pri svojih napadih, da bi jim bolj cepili in oslabilo angleško obrambo, poslužujejo raz- nih načinov. Včasih napadejo več važnih točk na- enkrat in tako prisilijo angleško obrambo, da se razcepi. Ko se jim to posreči, če se jim, osred- točijo vse svoje sile in napadejo samo eno točko. Včasih pa napadajo nemška letala v strmoglavlju poletu in tako zaradi nestalnosti napadov utrjujejo sovražno obrambo.

Letalstvo angleškega obalnega poveljstva je v stalni pripravljenosti. Dejansko se letalske bitke zač- no že na obali. Te bitke pa se stalno spreminjajo. Angleži imajo bombnike, ki so opremljeni s topovi in prekašajo v brzini vsakotna letala.

Tudi protiletalsko topništvo so reorganizirali. Angleži so nekaj časa imeli protiletalske topove, ka- terih granate so imele veliko začetno hitrost in so mogli narediti zelo visoko železno pregrado. Težko protiletalsko topništvo je bilo po številu enako lah- kemu protiletalskemu topništvu. Nemci pa so na- sprotno imeli več lahkega protiletalskega topništva in so prišli na en težak protiletalski top 4 lahki. Angleži so spoznali to dobro stran takega razmerja med lahkimi in težkim topništvom in so začeli izde- lovati tudi sami take topove za streljanje letal ne samo v vodoravnem letu, ampak tudi v strmoglavlju poletu.

vojne stanja morda v bodoče še bolj primanj- kovalo kot jih že zdaj. Danes menda prav po- vsod v Evropi »racionalirajo«. In sicer vse mo- goče bolj ali manj nujne potrebščine. Da pa bi se bili kje spravili tudi že na temperaturo po stanovanjih in jo začeli predpisovati, tega pa doslej še nismo slišali. Pa se je vendar tudi že to zgodilo, in sicer celo v Švici, v deželi, ki jo je ostali svet še do pred kratkim gotovo smatral za najbrečnejšo. Ta nenavadna novica je prišla iz Bukarešte in jo prinašajo tudi tam- kajšnji časopisi, ki pišejo, da je bila švicarska vlada zaradi tega, ker Švica ne more več uva- žati zaradi britanske zapore iz prekomorskih držav, prisiljena omejiti porabo živeža, goriva in obleke, na drugi strani pa tudi toplote, ki sme vladati v stanovanjih, točno takšne kakor je predpisano.

Takšno je angleško obrežno stražnje letalo.

Letalske bombe, ki jih hite izdelovati za Veliko Britanijo vsepovsod po njenem cesarstvu, zlasti v Kanadi in Avstraliji.

NISMO EDINI

Roman
podeželskega zdravnika 23

Doktor Newcome je med razpravo spregovoril samo enkrat. Njegov odvetnik je zahteval, naj bi poklical za pričo tudi Geralda, da bi izpovedal o tem, kakšno je bilo očetovo razmerje do matere in do dekleta. Ko je zdravnik to zahtevo slišal, se je obrnil k sod- nikom in dejal:

»Odklanjam zagovornikov predlog.«

V dvorani je zašumelo. Zdravnik ni bil samo zločinec, marveč je bil tudi nor povrh. Morda bi pa otrok le lahko povedal kaj v njegov prilog, on pa je odklanjal to edino pričo, ki bi mu mogla koristiti...

Odvetnik mu je skušal prigovarjati, toda zdravnik je dejal: »Zdaj mi je vseeno. Vem, da ne bom mogel dokazati, da sem nedolžen. Prenesel bom lahko vse, samo tega ne, da bi videl tu svoje dete. Vse, kar sem storil, sem storil zaradi njega. Otrok to ve, in on me edini ne obsoja. Če pa pride sem... prosim vas, ne kličite ga!«

Ni hotel, da bi se ubogemu otroku dogodki pred sodiščem za- sekali v spomin in ga preganjali vse življenje. Smrt bi mu bila še težja.

Zdravnik je vedel, da otroka drže pod najstrožjim nad- zorstvom, da mu pripovedujejo vse mogoče reči in mu ho- čejo prikriti resnico o očetu — resnico, ki ni bila resnična. Ne- koč bo zvedel, da so mu očeta obsodili. Vedel bo, da so ga ob- sodili po krivem, zaradi tega, ker je hotel srečo in radost nje- mu, Geraldu. Vedel je, da je otrok edini, ki ga ne bo obsojal,

ker je v svoji čisti duši čutil resnico, ker ga je ljubil tako, da mu ni mogel prisoditi nič slabega.

Zdravnikovi zahtevi, da Gerald ne sme priti pričati, so ustregli. Razprava se je blizala koncu. Potekala in zaključevala se je tako, kakor so ljudje pričakovali in želeli. Ni bilo videti nobene poti, nobene možnosti, da bi se dr. Newcome in Leni rešila.

Toda množica, ki se je gnetla in mrmrala, vzklikala in odo- bravaje renčala, če je čakalo se eno presenečenje, še en višek. Državni tožilec je čakal s stvarjo, ki jo je smatral za svojo glavno karto, do zadnjega dne razprav, ko je razburjenje ljud- stva privrelo do vrhuna.

Ko je predsednik ta dan zaradi lepšega vprašal še držav- nega pravdnika, ali ima morda še kaj povedati, je ta proti prič- čakovanju pokimal in vstal. Popravil si je sodnijsko pokrivalo, si pogladil dolgo haljo, se odkašljaj, se ozrl po poslušalcih, ki so zadrževali dih, se važno obrnil do zdravnika, po igralsko okrenil glavo na stran in malo navzgor ter vprašal:

»Obtoženec, še eno vprašanje, ki je pa za popolno razjasni- tev vaše zadeve zelo, zelo važno.«

Počakal je, da bi videl, kakšen učinek bodo te besede imele na zdravnika in na poslušalce. Dr. Newcome se ni zganil. Kaj bi moglo zdaj zanj biti važno? Slišal je pravdnikove besede skozi nekako meglo. Vse je bilo že daleč odmaknjeno od njega. Če bi si bil še kaj želel, bi si bil to, da bi se vsa ta komedija čim- prej nehala. Kaj še silijo vanj! Saj jim ne bo povedal ničesar! Kaj mislijo, da bi bil tako dolgo molčal, če bi bil mogel odgo- voriti kaj odresilnega? Za sodnijo in za ljudi je bilo zdaj že vse jasno, zanj tudi, dasi ga je do krvi zbadal v srce sleherni žarek sonca, ki je z vso silo udarjalo skozi sajasta okna.

Sonce, življenje, radost! Gerald, ki se igra: Leni, morje valovi, življenje valovi, sreča kipi. On pa...

Zdaj ga je stesnilo, kakor dotlej še nikdar. Nenadno se je v vsej strahoti zavedel, da se poslavlja, da bo moral umreti. Bilo mu je, da bi bil planil, se obrnil proti sovražnim lju- dem in zarjovel:

»Ne umreti! Ne umreti! Jaz moram živeti, še dosti živeti! Vsakdo mora živeti! Nikogar ne smete ubiti, nikogar nedolž- nega!«

Zameglilo se mu je pred očmi, zamajal se je svet okoli njega. Čutil je, da se seseda, da bo omahnil... Resnica, ki je s soncem silila vanj, je bila prestrašna zanj, ki je bil sam, tako sam. Edini na vsem mračnem svetu...

Kakor v sanjah je začutil, da je nekdo stopil obenj, da ga je podprla drobna, šibka roka in si z vso silo prizadevala, da bi ga obdržala pokoncu.

Bila je Leni, katere med vso razpravo morda ni bil dva- krat pogledal, kakor da ne stoji pred sodnijo z njim vred. Ko je čutil njeno roko ob sebi, mu je odleglo. Začutil je, da ni več sam. Nekdo je še ob njem mimo teh sovražnih živali, ki hrepene po njegovi smrti. Neko srce bije poleg njega in se skuša ujeti z utripi njegovega izmučenega srea.

Vse to se je odigralo v njem od trenutkov, ko je državni pravdnik začel svoje vprašanje, pa do tedaj, ko je videl, da zdravnik ne mara odgovoriti, in je znova začel.

»Obtoženec, odgovoriti morate še na eno vprašanje, kakor sem dejal. Dolžni ste odgovor sebi, svoji pokojni ženi, svojemu mestu in svojemu otroku. Ali boste odgovorili?«

Zdaj je zdravnik nenadno dvignil glavo in dejal trdo:

»Da!«

Po dvorani je zašumelo. Dr. Newcome je spregovoril! Dr. Newcome je pripravljen, da postreže sodišču s strahotnimi, pre- senetljivimi razodetji... Ni jih bilo malo med poslušalci, ki bi dali vse, da bi bili mogli zdrveti po mestu in mu oznaniti to no- vico, če bi jih ne bila radovednost držala tu.